

ХМЕЛЬНИЦЬКА ОБЛАСНА РАДА
ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ УПРАВЛІННЯ ТА ПРАВА
ІМЕНІ ЛЕОНІДА ЮЗЬКОВА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради університету

_____ 2025 року,

Протокол № _____

Проректор з нормативного та
науково-методичного забезпечення

_____ Ірина КОВТУН
(підпис) (ініціали, прізвище)

_____ 2025 року

М.П.

РОБОЧА ПРОГРАМА
навчальної дисципліни
«ЗАХИСТ ПРАВ СПОЖИВАЧІВ ЗА ЗАКОНОДАВСТВОМ УКРАЇНИ ТА
ЄВРОПЕЙСЬКОГО СОЮЗУ»
для підготовки на другому освітньому рівні
здобувачів вищої освіти ступеня магістра
за спеціальністю 081 Право
галузі знань 08 Право

м. Хмельницький
2025

РОЗРОБНИКИ:

Завідувачка кафедри міжнародного та європейського
права, кандидатка юридичних
наук, доцентка _____

Олена ЧЕРНЯК

20 жовтня 2020 року

В.о. асистенки кафедри міжнародного та
європейського права _____

Алла КІРИК

20 жовтня 2020 року

СХВАЛЕНО

Рішення кафедри міжнародного та європейського права
20 жовтня 2020 року, протокол № 3.

Завідувачка кафедри, кандидатка юридичних
наук, доцентка _____

Олена ЧЕРНЯК

20 жовтня 2020 року

Декан юридичного факультету, доцент кафедри
кримінального права та процесу,
кандидат юридичних наук _____

Сергій КРУШИНСЬКИЙ

_____ 2020 року

ПОГОДЖЕНО

Рішення методичної ради університету
_____ 2020 року, протокол № ____.

Голова методичної ради, кандидатка
наук з державного управління, доцентка _____

Ірина КОВТУН

_____ 2020 року

Обліковий обсяг програми – 0,66 ум.др.арк.

ЗМІСТ

	Стор.
1. Опис навчальної дисципліни	– 2
2. Заплановані результати навчання	– 3
3. Програма навчальної дисципліни	– 4
4. Структура вивчення навчальної дисципліни	– 6
4.1. Тематичний план навчальної дисципліни	– 6
4.2. Аудиторні заняття	– 6
4.3. Самостійна робота студентів	– 7
5. Методи навчання та контролю	– 7
6. Схема нарахування балів	– 7
7. Рекомендована література	– 8
7.1. Основна література	– 8
7.2. Допоміжна література	– 9
8. Інформаційні ресурси в Інтернеті	– 11

1. Опис навчальної дисципліни

1. Шифр і назва галузі знань	– 08 Право
2. Код і назва спеціальності	– 081 Право
3. Назва спеціалізації	– Не передбачено
4. Назва дисципліни	– Захист прав споживачів за законодавством України та Європейського Союзу
5. Тип дисципліни	– вибіркова
6. Код дисципліни	– ВД 2.25.
7. Освітній рівень, на якому вивчається дисципліна	– другий
8. Ступінь вищої освіти, що здобувається	– магістр
9. Курс / рік навчання	– перший
10. Семестр	– перший
11. Обсяг вивчення дисципліни:	
1) загальний обсяг (кредитів ЄКТС / годин)	– 3/90
2) денна форма навчання:	
аудиторні заняття (годин)	– 36
% від загального обсягу	– 33,2
лекційні заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 55
семінарські заняття (годин)	– 18
% від обсягу аудиторних годин	– 45
самостійна робота (годин)	– 54
% від загального обсягу	– 66,8
тижневих годин:	
аудиторних занять	– 2
самостійної роботи	– 4
12. Форма семестрового контролю	– залік
13. Місце дисципліни в логічній схемі:	
1) попередні дисципліни	– Не передбачено
2) супутні дисципліни	– ВД 2.26. Європейське контрактне право; ВД 2.27. Захист прав в мережі Інтернет в

- 3) наступні дисципліни
- України та Європейському Союзу
 - ВД 2.48. Правове регулювання туристичної діяльності в Україні та Європейському Союзі
 - ВД 2.49. Міжнародні комерційні угоди
14. Мова вивчення дисципліни
- Українська.

2. Заплановані результати навчання

Після завершення вивчення дисципліни

здобувач повинен продемонструвати такі результати навчання:

1. Знання	
<i>(здатність запам'ятовувати або відтворювати факти (терміни, конкретні факти, методи і процедури, основні поняття, правила і принципи, цілісні теорії тощо)</i>	
1.1)	відтворювати визначення понятійно-термінологічного апарату у сфері захисту прав споживачів;
1.2)	називати нормативні акти ЄС, а також акти «soft law», що забезпечують регулювання захисту прав споживачів;
1.3)	описувати особливості окремих прав та обов'язків споживачів за законодавством України та ЄС;
1.4)	знаходити особливості змісту та форм захисту прав споживачів;
1.5)	установлювати зв'язок між розвитком правового регулювання захисту прав споживачів в ЄС та Україні.
2. Розуміння	
<i>(здатність розуміти та інтерпретувати вивчене, уміння пояснити факти, правила, принципи; перетворювати словесний матеріал у, наприклад, математичні вирази; прогнозувати майбутні наслідки на основі отриманих знань)</i>	
2.1)	пояснювати зміст дефініцій основних термінів, що розкривають суть захисту прав споживачів;
2.2)	класифікувати права споживача за змістом;
2.3)	перетворювати теоретичні знання про захист прав споживачів в практичні навички по їх складанню;
2.4)	оцінювати зміст та наслідки порушення прав споживача;
2.5)	розпізнавати різницю між європейським та національним регулюванням захисту прав споживачів.
3. Застосування знань	
<i>(здатність використовувати вивчений матеріал у нових ситуаціях (наприклад, застосувати ідеї та концепції для розв'язання конкретних задач)</i>	
3.1)	оцінювати зміст істотних недоліків продукції;
3.2)	демонструвати вміння та навички по складанню проектів претензійних та позовних документів;
3.3)	виявляти специфіку звернення до європейських органів захисту прав споживачів нерезидентами;
3.4)	розробляти стратегію по укладенню споживчих договорів, їх виконанню, внесенню змін та достроковому розірванню;
3.5)	вибирати тактику та методiku до ведення позасудових способів вирішення спорів у справах про захист прав споживачів.
4. Аналіз	
<i>(здатність розбивати інформацію на компоненти, розуміти їх взаємозв'язки та організаційну структуру, бачити помилки й огріхи в логіці міркувань, різницю між фактами і наслідками, оцінювати значимість даних)</i>	
4.1)	обчислювати строки захисту прав споживачів;

4.2)	виділяти головні положення (завдання, пропозиції, оцінки тощо), викладені в рекламі та переддоговірній інформації про продукцію;
4.3)	виділяти особливості нормативного та ненормативного регулювання захисту прав споживачів;
4.4)	випробовувати практичні знання зі складання претензійних документів;
4.5)	співвідносити специфіку національного та європейського регулювання захисту прав споживачів.
5. Синтез (здатність поєднувати частини разом, щоб одержати ціле з новою системною властивістю)	
5.1)	аргументувати доцільність вибору способів захисту прав споживачів;
5.2)	формулювати зміст основних та спеціальних прав споживачів;
5.3)	пояснювати доцільність адаптації національного законодавства у сфері захисту прав споживачів до законодавства ЄС;
5.4)	узагальнювати досвід «soft law» для захисту прав споживачів;
5.5)	установлювати зв'язок між місцезнаходження споживача та способами вибору застосовного права
6. Оцінювання (здатність оцінювати важливість матеріалу для конкретної цілі)	
6.1)	оцінювати юридичну повноцінність способів захисту прав споживачів;
6.2)	робити висновок щодо повноти інформації про продукцію;
6.3)	захищати способи вибору застосовного права до захисту прав споживачів;
6.4)	передбачати можливі ризики при невиконанні чи неналежному виконанні продавцем (виробником, виконавцем) умов споживчих договорів;
6.5)	узагальнювати практику захисту окремих прав споживачів.
7. Створення (творчість) (здатність до створення нового культурного продукту, творчості в умовах багатовимірності та альтернативності сучасної культури)	
7.1)	розробляти проекти документів за завданою ситуаційною задачею;
7.2)	складати проектну та супровідну документація за захистом прав споживачів;
7.3)	планувати тактику та стратегію ведення переговорів при альтернативних способах вирішення спорів;
7.4)	генерувати схеми виходу із конфліктних ситуацій при захисті прав споживачів.

3. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Захист прав споживачів як правовий інститут.

Становлення захисту прав споживачів як правової категорії.

Основні етапи розвитку регулювання сфери захисту прав споживачів у законодавстві України та ЄС.

Інституційне забезпечення захисту прав споживачів в Україні та ЄС.

Захист прав споживачів як пріоритетна сфера адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Ефективність застосування норм щодо захисту прав споживачів.

Тема 2. Правовий статус споживача.

Споживач як учасник цивільних відносин за законодавством України та Європейського Союзу.

Поняття цивільно-правового статусу споживача. Сутність та структура цивільно-правового статусу споживача.

Зміст правосуб'єктності споживача. Правоздатність, дієздатність та деліктоздатність споживача. Наслідки укладення договорів неправомочним суб'єктом.

Тема 3. Проблеми здійснення прав споживачів за законодавством України та ЄС.

Система прав споживача.

Право споживача на освіту. Право споживача на інформацію про продукцію. Право споживача на належну якість продукції та обслуговування. Право споживача на безпеку продукції. Право споживача на гарантійне та післягарантійне обслуговування продукції. Право споживача на захист.

Спеціальні права споживача.

Тема 4. Проблеми виконання обов'язків споживачів за законодавством України та ЄС.

Передумови законодавчого запровадження обов'язків споживача за законодавством України та ЄС.

Особливості загальних обов'язків споживача. Підтвердження наявності договірних відносин із виробником (продавцем), виконавцем. Ознайомлення із правилами експлуатації продукції до початку її використання. Використання товару за цільовим призначенням і дотримання правил, установлених в експлуатаційній документації. застосовування визначених виробником засобів безпеки, передбачених для продукції такого роду.

Характеристика спеціальних обов'язків споживача. Обов'язки споживача при купівлі товарів. Обов'язки споживача при виконанні робіт, наданні послуг

Тема 5. Особливості укладення окремих видів договорів за участю споживачів за законодавством України та ЄС.

Форма договору за участю споживача. Особливості реклами та публічної оферти.

Особливості укладення договорів із споживачем на відстані, поза торговельними та офісними приміщеннями. Електронна комерція.

Особливості захисту прав споживачів при здійсненні окремих видів торговельної діяльності, наданні послуг і виконанні робіт.

Сучасні тенденції щодо змісту та форми договорів у сфері туризму. Участь споживача у договорах про надання комунальних послуг, транспортних договорах.

Тема 6. Способи захисту прав споживачів за законодавством України та ЄС.

Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів.

Загальна характеристика способів захисту прав споживача. Загальні способи захисту. Спеціальні способи захисту.

Судовий захист прав споживачів за законодавством України та ЄС. Тягар доведення вини.

Розгляд судом справ про відшкодування шкоди, заподіяної внаслідок недоліків товарів, робіт, послуг.

Особливості позасудового захисту прав споживачів за законодавством України та ЄС. Самозахист. Позасудовий захист прав споживачів зверненням в державні органи.

Загальна характеристика державного захисту прав споживачів у зарубіжних країнах

Позасудовий захист прав споживачів громадськими організаціями

Порядок позасудового захисту прав споживачів. Медіація як спосіб вирішення спорів за участю споживачів.

Підстави відповідальності та обставини, що звільняють продавця (виробника) від обов'язку задовольнити вимоги споживача. Характеристика окремих видів відповідальності споживача, продавця (виробника, виконавця).

Тенденції та перспективи розвитку європейського права у сфері захисту прав споживачів у Європейському Союзі та в Україні.

4. Структура вивчення навчальної дисципліни

4.1. Тематичний план навчальної дисципліни

№ теми	Назва теми	Кількість годин											
		Денна форма навчання						Заочна форма навчання					
		Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
			Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС		Лекції	Сем. (прак.)	Лабор.	Ін.зав.	СРС
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
1.	Захист прав споживачів як правовий інститут	13	2	2	–	–	6	11	1	–	–	–	10
2.	Правовий статус споживача	13	2	2	–	–	6	11	1	–	–	–	10
3.	Проблеми здійснення прав споживачів за законодавством України та ЄС	28	4	2	–	–	8	15	2	1	–	–	12
4.	Проблеми виконання обов'язків споживачів за законодавством України та ЄС	16	2	4	–	–	10	17	2	1	–	–	14
5.	Особливості укладення окремих видів договорів за участю споживачів за законодавством України та ЄС	28	4	4	–	–	12	18	2	2	–	–	14
6.	Способи захисту прав споживачів за законодавством України та ЄС. Відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів	22	4	4	–	–	12	18	2	2	–	–	14
	Всього годин:	90	18	18	–	–	54	90	10	6	–	–	74

4.2. Аудиторні заняття

4.2.1. Аудиторні заняття (лекції, семінарські (практичні, лабораторні) заняття) проводяться згідно з темами та обсягом годин, передбачених тематичним планом.

4.2.2. Плани лекцій з передбачених тематичним планом тем визначаються в підрозділі 1.2 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.2.3. Плани семінарських (практичних, лабораторних) занять з передбачених тематичним планом тем, засоби поточного контролю знань та методичні рекомендації для

підготовки до занять визначаються в підрозділі 1.3 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3. Самостійна робота студентів

4.3.1. Самостійна робота студентів включає завдання до кожної теми та індивідуальні завдання.

4.3.2. Завдання для самостійної роботи студентів та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.4 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.3. У процесі вивчення навчальної дисципліни студенти виконують індивідуальні завдання у вигляді рефератів.

4.3.4. Тематика індивідуальних завдань та методичні рекомендації до їх виконання визначаються в підрозділі 1.5 навчально-методичних матеріалів з дисципліни.

4.3.5. Індивідуальні завдання виконуються в межах часу, визначеного для самостійної роботи студентів, та оцінюються частиною визначених в розділі 6 цієї програми кількості балів, виділених для самостійної роботи.

5. Методи навчання та контролю

Під час лекційних занять застосовуються:

- 1) традиційний усний виклад змісту теми;
- 2) слайдова презентація.

На семінарських та практичних заняттях застосовуються:

- дискусійне обговорення проблемних питань;
- вирішення ситуаційних завдань;
- складання окремих видів договорів;
- презентація виконаних есе за завданою тематикою.

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни проводиться у формах:

- 1) усне або письмове (у тому числі тестове) бліц-опитування студентів щодо засвоєння матеріалу попередньої лекції;
- 2) усне або письмове (у тому числі тестове) опитування на семінарських заняттях;
- 3) виконання поточних контрольних робіт у формі тестування;
- 4) складання окремих видів договорів;
- 5) захист підготовленого публічного виступу.

Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі усного іспиту.

Структура екзаменаційного білету включає три теоретичних питання.

6. Схема нарахування балів

6.1. Нархування балів студентам з навчальної дисципліни здійснюється відповідно до такої схеми:

7. Рекомендовані джерела

7.1. Основні джерела

1. Білоусов Ю.В., Черняк О.Ю. Цивільно-правовий статус споживача: у контексті адаптації національного законодавства до законодавства Європейського Союзу. Монографія. - К. : Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва НАПрН України, 2010. 239 с.
2. Дудла І.О. Захист прав споживачів. Навч. посібник. К.: Центр учбової літератури. 2007. 448 с.
3. Загальнодержавна програма адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Закон України від 18.03.2004 р. ОВУ. 2004. № 15. Ст. 1028
4. Зверева О.В. Захист прав споживачів Навчальний посібник. К.: Центр учбової літератури, 2007. 192 с.
5. Іваненко Л.М., Язвінська О.М. Захист прав споживачів: підручник. К.: Юрінком Інтер. 2014. 496 с.
6. Основи споживчих знань : навч.-метод. посіб. для загальноосв. навч. закл. : 1-12 кл. / Гільберг Т. В., Довгань А. І., Капіруліна С. Л. та ін. : за заг. ред. Н. В. Бескової, А. С. Єрохіної, К. О. Максименко, О. В. Овчарук. К. : Навч. книга, 2008. 816 с.
7. Про безпечність та гігієну кормів. Закон України від 21.12.2017 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2264-19>
8. Про відповідальність за шкоду, завдану внаслідок дефекту в продукції : Закон України від 19.05.2011 року URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3390-17#Text>
9. Про впорядкування діяльності кредитних посередників у сфері споживчого кредитування на ринку банківських послуг. Постанова Правління Національного банку України від 08.06.2017 року № 50 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0050500-17>
10. Про електронні довірчі послуги. Закон України від 05.10.2017 р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2155-19>
11. Про загальну безпечність нехарчової продукції : Закон України від 02.12.2010 № 736-VI. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2736-17#Text>

12. Про затвердження плану заходів з реалізації Концепції державної політики у сфері захисту прав споживачів на період до 2020 року. Постанова КМУ від 27.12.2017 р. № 983-р. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/983-2017-%D1%80>
13. Про затвердження Правил роздрібної торгівлі непродовольчими товарами. Наказ Мінекономіки від 19.04.2007 р. № 104 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1257-07#n13>
14. Про затвердження Технічного регламенту безпечності іграшок: Постанова КМУ від 28.02.2018 р. № 151 URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/151-2018-%D0%BF>
15. Про захист прав споживачів: Закон України від 12.05.1991 № 1023-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1023-12>
16. Про основні принципи та вимоги до безпечності та якості харчових продуктів : Закон від 23.12.1997 р. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/771/97-вр#Text>
17. Про споживче кредитування: Закон України від 15.11.2016 року URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1734-19>
18. Про технічні регламенти та оцінку відповідності. Закон України від 15.01.2015 року URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/124-19#n71>
19. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони від 27.06.2014 року URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011
20. Цивільний кодекс України від 16 січня 2003 р. ОВУ. 2003. № 11. Ст. 461

7.2. Допоміжні джерела

1. Бургуані Т., Рогачова Г., Сergyгін О. Право та політика ЄС у сфері захисту прав споживачів: навч. посібник. К.: ІМВ КНУ ім. Тараса Шевченка, 2003. 182 с.
2. Волкова О. В., Татаренко Г.В. Проблеми захисту прав споживачів в Європейському Союзі. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. 2016. № 31. С. 231-241
3. Волкова О.В., Татаренко Г.В. Проблеми захисту прав споживачів в Європейському Союзі. *Актуальні проблеми права: теорія і практика*. Сєвєродонецьк : [СНУ ім. В. Даля], 2016. № 31. С. 231-241.
4. Гриценчук О. О., Овчарук О.О. Впровадження основ споживчих знань у систему загальної середньої освіти в Україні: аналітичний коментар. Захист прав споживачів у Європейському Союзі. Спільнота споживачів та громадські об'єднання [аналітичний звіт]. К. 2007. С. 34-37.
5. Димінська О. Ю. Сучасні тенденції посилення захисту прав споживачів у сфері електронної торгівлі в ЄС. *Університетські наукові записки*. 2018. № 1. С. 113-122
6. Димінська О.Ю. Захист прав споживачів туристичних послуг у контексті адаптації національного законодавства України до законодавства ЄС. *Стратегія модернізації приватного права в сучасних умовах: збірник наукових праць / за ред. В.І.Короля, Ю.В.Білоусова ; НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г.Бурчака НАПрН України. К. -Хмельницький : Хмельницький університет управління та права, 2013. С. 143-150*
7. Димінська О.Ю. Захист прав споживачів у сфері реклами. *Університетські наукові записки*. 2013. №3(47). С. 129 – 134
8. Димінська О.Ю. Особливості захисту прав споживачів туристичних послуг за законодавством України та ЄС. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України* . 2014. № 5. С. 48 – 52
9. Димінська О.Ю. Особливості цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану дефектом в продукції, за законодавством України та ЄС. *Університетські наукові записки*. 2014. №4 (52). С. 61-68.
10. Димінська О.Ю. Перспективи адаптації законодавства України до законодавства ЄС у сфері захисту прав споживачів банківських послуг. *Модернізація правових засад європейської та євразійської інтеграційних стратегій України*. Збірник наукових праць / За ред. В.І.Короля. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка

- Ф.Г.Бучака НАПрН України, 2014. С. 191-208
11. Димінська О.Ю. Трансформація договірного права у сфері захисту прав споживачів ЄС в контексті наближення правопорядків України та ЄС. *Правове забезпечення інтересів фізичних та юридичних осіб в умовах реалізації інтеграційної політики України*: збірник наукових праць / за заг. Ред. В.І.Короля. К.: НДІ приватного права і підприємництва імені академіка Ф.Г.Бучака НАПрН України, 2015. С. 115-132
 12. Коросташивець Ю. Захист прав споживачів готельних послуг. *Юридичний вісник*. 2013. № 1. С. 155-160
 13. Коршакова О. М. Проблематика відшкодування моральної шкоди за позовами про захист прав споживачів. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Юриспруденція*. 2015. Вип. 15(2). С. 27-29. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15\(2\)__9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvmgu_jur_2015_15(2)__9)
 14. Кузьміна М. М. Правове регулювання захисту прав споживачів в інтернет-торгівлі. *Право та інновації*. 2014. № 3. С. 36-42
 15. Микієвич М. М., Яворська І.М. Правові форми та механізми захисту прав споживачів в рамках Європейського Союзу. *ScienceRise. Juridical Science*. 2017. № 1. С. 42-46. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/srjusc_2017_1_8
 16. Парасюк М. В. Проблемні аспекти захисту прав споживачів в Україні. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2017. Вип. 44(1). С. 101-104. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_44\(1\)__24](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_44(1)__24)
 17. Плахтій Ю. Нормативно-правове забезпечення у сфері захисту прав споживачів. *Вимірювальна техніка та метрологія*. 2013. Вип. 74. С. 88-91
 18. Поліщук О. Ю. Права споживача в разі придбання ним продукції у кредит. *Університетські наукові записки*. 2007. № 1 (21). С. 131–135.
 19. Приймак С. А. Захист прав споживачів банківських послуг в Європейському Союзі та Україні. *Стратегія економічного розвитку України*. 2015. № 37. С. 118-125. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/seru_2015_37_15
 20. Приступлюк В. Л. Політика Європейського Союзу у сфері захисту прав споживачів. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Право*. 2015. Вип. 32(3). С. 64-66.
 21. Притульська Н., Лига А. Система захисту прав споживачів: досвід ЄС *Вісник Київського національного торговельно-економічного університету*. 2018. № 3. С. 22-37.
 22. Самбор М. А. Особливості судового способу захисту прав та інтересів споживачів послуг рухомого (мобільного) зв'язку за цивільним процесуальним законодавством України *Юридична наука*. 2013. № 5. С. 14-25
 23. Скорупка Д., Приймак С. Вдосконалення українського законодавства у сфері захисту прав споживачів банківських послуг з урахуванням стандартів ЄС. *Економічний вісник Запорізької державної інженерної академії*. 2016. Вип. 4(1). С. 65-69. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2016_4\(1\)__15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/evzdia_2016_4(1)__15)
 24. Споживча політика в системі державного управління : навч.-метод. посіб. / Дубенко С. Д., Максименко К. О., Овчарук О. В. та ін.; За заг. ред. К. О. Максименко, О. В. Овчарук, Н. Г. Протасової. К. : Тютюкін. 2009. 246 с.
 25. Станкова І. М. Захист прав споживачів у сфері надання туристичних послуг. *Часопис цивілістики*. 2017. Вип. 23. С. 53-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chac_2017_23_14
 26. Туманова А. О. Історія виникнення руху щодо захисту прав. *Вісник Дніпропетровського університету імені Альфреда Нобеля. Серія : Юридичні науки*. 2015. № 2. С. 146–150
 27. Фролков М. В. Механізм адміністративно-правового забезпечення захисту прав споживачів *Публічне право*. 2013. № 2. С. 314-320. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/pp_2013_2_45

28. Хижняк В. О. Стандарти ЄС щодо захисту прав споживачів: уроки для України. *Науковий вісник Херсонського державного університету. Сер. : Економічні науки*. 2017. Вип. 27(1). С. 99-102. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_27\(1\)_25](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_en_2017_27(1)_25)
29. Черняк О.Ю. Класифікація прав споживача за законодавством України та Європейського Союзу. *Форум права*. 2008. № 2. С. 458 – 464 URL: <http://www.nbuv.gov.ua/e-journals/FP/2008-2/08coytes.pdf>
30. Черняк О.Ю. Питання адаптації законодавства України про захист прав споживачів до законодавства Європейського Союзу. *Механізми забезпечення майнових прав та інтересів в Україні та Європейському Союзі в контексті концепції сталого розвитку* : монограф. / за заг. ред О. Д. Крупчана. К. : Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва АПрН України, 2009. С. 28 – 39
31. Черняк О.Ю. Право споживача на захист в контексті адаптації національного законодавства України до законодавства ЄС. *Університетські наукові записки*. 2009. № 4 (32). С. 70 – 75
32. Черняк О.Ю. Правова природа обов'язку споживача: досвід України та ЄС. *Приватне право і підприємництво*. Збірник наукових праць. Вип. 12, 2013 р. / Редкол.: Крупчан О.Д. (гол. ред.) та ін. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Академії правових наук України, 2013. С. 184 – 189
33. Черняк О.Ю. Практика застосування альтернативних способів вирішення спорів у сфері захисту прав споживачів: досвід ЄС та проблеми запровадження в Україні. *Приватне право і підприємництво*. Збірник наукових праць. Вип. 11, 2012 р. / Редкол.: Крупчан О.Д. (гол. ред.) та ін. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Академії правових наук України, 2012. С. 198 – 201
34. Чудик-Білоусова Н.І., Черняк О.Ю. Право споживача на отримання інформації про товар: порівняльно – правовий аспект. *Приватне право і підприємництво*. Збірник наукових праць. Вип. 10, 2011 р. / Редкол.: Крупчан О.Д. (гол. ред.) та ін. К.: Науково-дослідний інститут приватного права і підприємництва Академії правових наук України, 2011. С. 53 – 57
35. Язвінська О. М. Цивільно-правова відповідальність за порушення законодавства про захист прав споживачів. *Економіка та управління на транспорті*. 2016. Вип. 2. С. 255–261. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/eut_2016_2_40
36. Язвінська О.М. Організаційно-правові засади захисту прав споживачів під час надання послуг з пасажирського автомобільного перевезення. *Управління проектами, системний аналіз і логістика. Технічна серія*. 2011. Вип. 8. С. 224-229

8. Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. <http://consumer.gov.ua/>
2. <http://www.efsa.europa.eu/>
3. <http://www.rada.gov.ua>
4. https://ec.europa.eu/info/policies/consumers/consumer-protection/consumer-strategy_en
5. <https://eiopa.europa.eu/>
6. https://europa.eu/european-union/topics/consumers_en

ОНВЛЕНО:

Доцент кафедри міжнародного та європейського
права, кандидат юридичних наук,
доцент

26 серпня 2025 року

Віталія РОМАНЮК

СХВАЛЕНО:

Рішення кафедри міжнародного та європейського права
26 серпня 2025 року, протокол №1

Завідувач кафедри, кандидат юридичних
наук, доцент

26 серпня 2025 року

Світлана ЛОЗІНСЬКА